

Motion till riksdagen

1986/87:Ub24

Bo Forslund (s) m. fl.

Forskning (prop. 1986/87:80)

Medel för doktorander med anknytning till de nya högskolorna

I den nya forskningspolitiska propositionen föreslås en väsentlig förbättring av den studiesociala situationen för forskarstuderande. Utbildningsbidragen höjs och antalet doktorandtjänster ökar. Detta är ytterst lovvärt och nödvändigt för att konstruktivt möta de svårigheter som våra institutioner för högre utbildning och forskning för närvarande står inför vad avser rekrytering och utveckling.

Vid de nya högskolorna råder dock speciella rekryteringsproblem eftersom dessa ej har egen forskarutbildning. Därmed finns där heller inte någon naturlig primär rekryteringsbas på samma sätt som vid de stora högskoleenheterna med fasta forskningsresurser. Detta bör uppmärksammas i samband med att man bygger ut forskarutbildningen i landet i den utsträckning som föreslås i propositionen.

Genom uppbyggnaden av de nya högskoleenheterna har en ny bas för rekrytering till forskarutbildning börjat utvecklas. Denna består dels av olika kategorier av lärare inom högskoleenheterna, dels av de nyutexaminerade studenterna från dessa enheter. Dessutom har en hel del människor i de nya högskolornas omedelbara närhet genom kontakter med högskolans verksamhet stimulerats att påbörja sin forskarutbildning. Dessa nya forskarstuderande registreras vid lämplig institution vid någon av våra högskoleenheter med fasta forskningsresurser och får därmed tillgång till kurser och handledning. Lokalt, vid "hemma"-högskolan, ges stöd till dessa forskarstuderande ofta i form av biträdande handledare eller motsvarande, vilket arrangeras i nära samarbete med moderinstitutionen. En, av alla involverade uppskattad, form av decentraliserad forskarutbildning, eller forskarutbildning på distans, håller på att utvecklas. Allmänt innebär detta att basen för rekrytering till forskarutbildning breddas och att nätverket och samarbetet inom det svenska högskolesystemet förstärks.

Doktorander och potentiella doktorander med anknytning till de nya högskoleenheterna har emellertid svårigheter att komma i åtnjutande av doktorandtjänster. Detta utgör problem både för de studerande och för de nya högskolorna; man stimulerar rekryteringen till forskarutbildning utan att komma med i den ordinarie hanteringen av studiesociala resurser. Inom högskolesystemet har man för närvarande inte tillräckligt utvecklade rutiner att administrera basresurser för forskarstuderande på distans. Därför bör en särskild ordning införas för att tillförsäkra denna kategori av studerande

samma möjligheter som doktorander med placering vid högskoleenheter med fasta forskningsresurser.

De nya högskolornas insatser för regioner och för näringsliv uppmärksammas och uppskattas i allt högre grad. Efterfrågan på tjänster från de nya högskolorna ökar snabbt och gäller olika former av kunskapsservice. Vid sidan om den reguljära utbildningen utvecklas nya utbildningar och nya FoU-program. Tillgången på kompetenta människor är nyckeln till framgång för samtliga högskoleenheter. Rekrytering och återförsörjning av kvalificerad och forskarutbildad personal blir därmed en kärnfråga för de nya högskolornas utveckling. I syfte att förstärka de nya enheternas situation bör man därmed införa ett system för att aktivt stödja forskarutbildning och särskilt forskarstuderande på distans.

En resurs för att åstadkomma studiesociala förbättringar för denna kategori forskarstuderande skulle kunna bildas inom ramen för de i den forskningspolitiska propositionen föreslagna nya doktorandtjänsterna. En mindre andel av dessa resurser skulle kunna avsättas för decentraliserade doktorander knutna till de nya högskolorna. Förslagsvis skulle 7 % av de föreslagna nya doktorandtjänsterna (7 % av nytillskottet, 70 milj. kr.) reserveras för detta ändamål vilket kan motiveras med att de nya högskolorna utgör ca 7 % av den totala högskolebudgeten i landet enligt senaste verksamhetsberättelser. (Förslaget innebär att endast 1 % av den totala resursen för studiefinansiering av forskarutbildningen, 355 milj. kr. avsätts för ändamålet.)

Medlen bör förvaltas centralt av UIÄ. Fördelningen skall emellertid ske i samverkan med berörda fakulteter/institutioner vid berörda universitet eller motsvarande. En ordning av detta slag skulle dels underlätta återförsörjningen av lärare vid de nya enheterna, dels bredda rekryteringsunderlaget till forskarutbildningen generellt i landet.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till kanna vad i motionen angetts om medel för doktorander med anknytning till de nya högskolorna.

Stockholm den 11 mars 1987

Bo Forslund (s)

Hans Rosengren (s)

Lahja Exner (s)

Kjell Nilsson (s)